



WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

w WARSZAWIE

ul. Młynarska 16, 01-205 Warszawa, tel. (022) 578 44 00, fax (022) 578 44 07
e-mail: wup@wup.mazowsze.pl, www.wup.mazowsze.pl



**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
W I PÓŁROCZU 2011 R**

WARSZAWA, LISTOPAD 2011

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Analiza liczby osób bezrobotnych i struktury bezrobocia, uwzględniająca określony zawód osoby bezrobotnej, ma na celu wskazanie istniejących zagrożeń i pojawiających się tendencji na rynku pracy.

Podstawą opracowania są dane zawarte w załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy”, w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy za I półrocze 2011 r.

Monitoring przygotowano w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 czerwca 2007 r. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie.

W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych (wewnętrzny podział grup wielkich), 116 grup średnich (wewnętrzny podział grup dużych) i 392 grupy elementarne (wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują 1.770 zawodów i specjalności¹.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o ujednolicone dla całego kraju wskazówki zawarte w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przygotowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, - Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>).

¹ Ujednolicony tekst Załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644), zmieniony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 106, poz. 728).

1. ANALIZA BEZROBOCIA

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w czerwcu 2011 r. wyniosła 239.555 osób. Województwo wyróżnia się najwyższą w Polsce liczbą bezrobotnych – prawie co 8 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza.

W odniesieniu do czerwca 2010 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zwiększyła się o 11.683 osoby (o 5,1%). W okresie ostatnich 12 miesięcy bezrobocie wzrosło w 34 powiatach województwa. Największy procentowy wzrost odnotowano w mieście Płock o 17,0% (o 1.161 osób) oraz w powiatach: ostrołęckim o 21,2% (o 978 osób), nowodworskim o 17,1% (o 543 osoby), lipskim o 15,7% (o 324 osoby) oraz legionowskim o 15,2% (o 495 osób). Spadek bezrobocia odnotowano w 8 powiatach, największy w powiecie garwolińskim o 8,7% (o 448 osób).

Przewagę wśród ogółu bezrobotnych stanowiły osoby: nie posiadające prawa do zasiłku (83,9%), poprzednio pracujące (78,0%), mieszkańcy miast (56,4%), bez wykształcenia średniego (53,5%) oraz mężczyźni (50,5%).

Stopa bezrobocia na Mazowszu na koniec czerwca 2011 r. wyniosła 9,6% *(przy średniej dla kraju 11,9%)*.

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim – 34,8%, radomskim – 29,2%, przysuskim - 26,7% oraz makowskim – 24,1%.

Najniższą stopę bezrobocia zanotowano w m. st. Warszawa – 3,7% oraz powiaty: warszawski zachodni – 5,8% , pruszkowski – 6,6% oraz grodziski – 6,7%.

Stopę bezrobocia równą lub niższą od średniej dla województwa odnotowano tylko w 9 powiatach, natomiast przewyższającą średnią dla Polski w 27 powiatach.

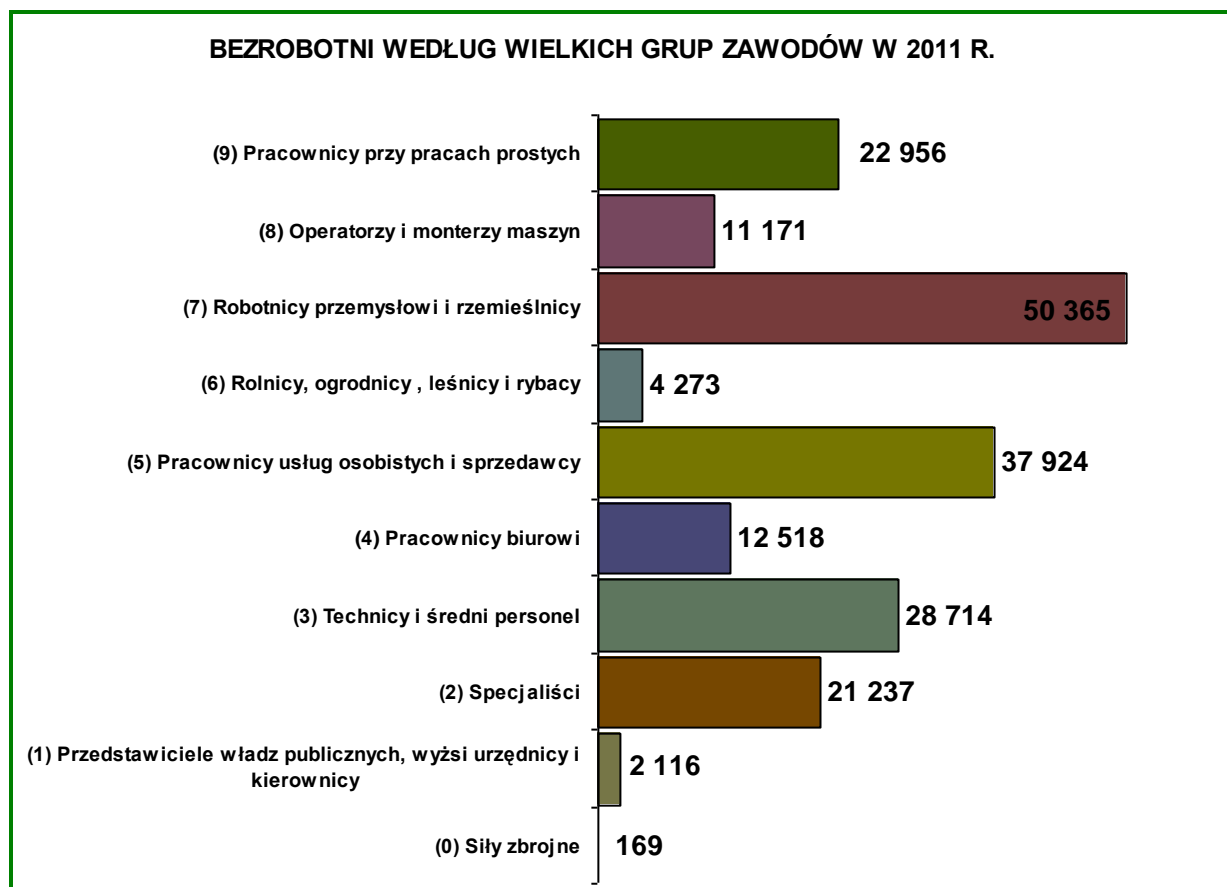
1.1. Bezrobotni według zawodów

Spośród **239.555** bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa mazowieckiego na koniec czerwca 2011 r., zawód wyuczony posiadało 191.443 bezrobotnych.

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą stanowili bezrobotni zaliczani do populacji **robotników przemysłowych i rzemieślników** - 50.365 osób, tj. 26,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** w analizowanym okresie było **37.924** bezrobotnych zaliczonych do tej kategorii, tj. **19,8%** ogółu bezrobotnych posiadających zawód. Trudności ze znalezieniem pracy mieli także bezrobotni zaliczani do grupy **technicy i średni personel**, którzy liczyli **28.714** osób, tj. **15,0%** ogółu bezrobotnych z wyuczonym zawodem.



Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - **169** bezrobotnych, tj. 0,1% ogółu bezrobotnych posiadających wyuczony zawód.

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

➔ sprzedawca	16.811 osób,
➔ ślusarz	4.880 osób,
➔ technik prac biurowych	4.567 osób,
➔ robotnik gospodarczy	4.506 osób,
➔ robotnik budowlany	4.448 osób,
➔ technik ekonomista	4.412 osób,
➔ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3.587 osób,
➔ technik mechanik	3.476 osób,
➔ krawiec	3.274 osoby,
➔ murarz	3.127 osób,
➔ sprzątaczką biurową	3.053 osoby,
➔ ekonomista	2.817 osób,
➔ kucharz	2.757 osób,
➔ magazynier	2.671 osób,
➔ szwaczka	2.394 osoby,
➔ robotnik placowy	2.270 osób.

Bezrobocie coraz częściej dotyka osoby z wyższym wykształceniem. Warto zwrócić uwagę, że na 12 miejscu w rankingu zawodów generujących bezrobocie znajdują się **ekonomiści**, a więc bezrobotni zaliczeni do grupy wielkiej **specjalności** - legitymujący się wykształceniem wyższym.

Spośród pozostałych zawodów wymagających wykształcenia wyższego do najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych należą:

⇒ specjalista do spraw marketingu i handlu	- 1.063 osoby,
⇒ pedagog	- 1.059 osób,
⇒ specjalista administracji publicznej	- 1.041 osób,
⇒ specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	- 503 osoby.

1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy załącznik nr 3 pozwala na identyfikację bezrobotnych poprzednio pracujących według czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych zawodach ujętych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

Zgodnie z wynikami, na koniec czerwca 2011 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w województwie mazowieckim zarejestrowanych było 69.312 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, **w tym 64.770 osób posiadało wyuczony zawód.**

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

W rankingu zawodów i specjalności, w których bezrobotni pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w zdecydowanej większości na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	6.108 osób,
⇒ technik prac biurowych	2.094 osoby,
⇒ robotnik budowlany	1.908 osób,
⇒ ślusarz	1.865 osób,
⇒ robotnik gospodarczy	1.825 osób,
⇒ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1.529 osób,
⇒ sprzątaczkę biurową	1.357 osób,
⇒ technik ekonomista	1.349 osób,
⇒ murarz	1.314 osób,
⇒ krawiec	1.169 osób,
⇒ robotnik placowy	1.149 osób,
⇒ szwaczka	1.059 osób.

Ponadto z grupy bezrobotnych poszukujących pracy powyżej 12 miesięcy 6,6% (4.542 osoby) stanowiły osoby „bez zawodu”.

1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Analiza statystyki rynku pracy dotycząca bezrobotnych według Polskiej Działalności Gospodarczej w pewnym stopniu odzwierciedla skutki dokonujących się przemian gospodarczych.

W analizowanym okresie najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** - 31.701 osób, tj. 17,0% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących.

Drugą co do wielkości populację stanowili bezrobotni pracujący przed rejestracją w sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 26.265 osób, tj. 14,1%. Pracujący w sekcji **budownictwo** stanowili 8,0% (14.856 osób) bezrobotnych poprzednio pracujących.

Warto zaznaczyć, że 26,7% ogółu poprzednio pracujących (49.874 osoby) stanowili bezrobotni, którym nie można było zidentyfikować działalności.

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (113.501 osób, tj. 60,8%) pochodziła z sektora prywatnego.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności najliczniejszą grupę bezrobotnych w tej kategorii stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** 13.048 osób (24,3% ogółu poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy).

Z sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** pochodziło 9.608 osób (tj. 17,9%), a z sekcji **budownictwo** pochodziły 5.782 osoby (tj. 10,8%).

Należy również zwrócić uwagę, że dla 15.619 osób (29,1%) nie była zidentyfikowana działalność.

1.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W I półroczu 2011 r., w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowało się 140.571 bezrobotnych, w tym 106.257 osób posiadających wyuczony zawód.

Napływ do bezrobocia według zawodów i specjalności

W analizowanym okresie najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się **(według sześciocyfrowych kodów zawodów) w zawodach i specjalnościach:**

➤ sprzedawca	- 8.859 osób,
➤ technik ekonomista	- 2.620 osób,
➤ ślusarz	- 2.555 osób,
➤ robotnik gospodarczy	- 2.179 osób,
➤ technik mechanik	- 2.037 osób,
➤ robotnik budowlany	- 2.015 osób,
➤ technik prac biurowych	- 1.979 osób,
➤ magazynier	- 1.704 osoby,
➤ ekonomista	- 1.700 osób,
➤ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	- 1.592 osoby.

Napływ do bezrobocia osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Spośród 16.422 bezrobotnych rejestrujących się w I półroczu 2011 roku w urzędach pracy **w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**, zawód wyuczony posiadało 8.650 osób. W tej populacji przeważali bezrobotni posiadający zawód:

⇒ sprzedawca	- 498 osób,
⇒ technik ekonomista	- 369 osób,
⇒ kucharz małej gastronomii	- 284 osoby,
⇒ ekonomista	- 279 osób,
⇒ mechanik pojazdów samochodowych	- 221 osób,
⇒ pedagog	- 210 osób,
⇒ fryzjer	- 200 osób.

2. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY

W I półroczu 2011 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **39.647 wolnych miejsc pracy**, o 13.763 oferty (o 25,8%) **mniej** niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, w tym:

- ✓ 14.570 ofert pracy subsydiowanej (o 16.862 oferty **mniej** niż w I półroczu 2010 r.),
- ✓ 25.077 ofert pracy niesubsydiowanej (o 3.099 ofert, **więcej** niż w I półroczu 2010 r.),
- ✓ 8.371 ofert pracy z sektora publicznego (o 8.874 oferty **mniej** niż w I półroczu 2010 r.),
- ✓ 5.888 ofert pracy sezonowej (o 840 ofert **więcej** niż w I półroczu 2010 r.),
- ✓ 2.044 oferty pracy dla niepełnosprawnych (o 405 ofert **więcej** niż w I półroczu 2010 r.).

Wolne miejsca pracy subsydiowanej stanowiły w województwie mazowieckim 36,8% ogółu zgłoszonych przez pracodawców wolnych miejsc pracy.

Większość wolnych miejsc pracy pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 31.276 ofert, tj. 78,9% ogółu zgłoszonych (*rok wcześniej 36.165 ofert, tj. 67,7%*).

W okresie styczeń – czerwiec 2011 r. na Mazowszu napłynęło 140.571 bezrobotnych, pozyskano 39.647 ofert pracy, więc na 1 pozyskaną ofertę przypadało średnio powyżej 3 noworejestrujących się bezrobotnych.

2.1. Napływ wolnych miejsc pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o ofertach pracy według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

Według danych wykazanych w załączniku 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy”, a także w załączniku 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” w I półroczu 2011 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 39.557

Najwięcej wolnych miejsc pracy zgłosiły zakłady pracy zajmujące się **handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 7.464 oferty (18,7% ogółu ofert pracy), następnie zakłady zaliczone do sekcji: **administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne**, z których wpłynęło – 5.907 ofert (14,9%) oraz **przetwórstwo przemysłowe** – 5.075 ofert (12,8%).

2.2. Napływ wolnych miejsc pracy według zawodów

Napływ ofert pracy według zawodów i specjalności

Według sześciocyfrowych kodów zawodów, najwięcej ofert pracy skierowano do bezrobotnych i poszukujących pracy w zawodach:

⇒ robotnik gospodarczy	3.210 ofert,
⇒ technik prac biurowych	2.371 ofert,
⇒ sprzedawca	2.203 oferty,
⇒ sprzątaczką biurową	1.225 ofert,
⇒ przedstawiciel handlowy	1.117 ofert,
⇒ robotnik budowlany	863 oferty,
⇒ telemarketer	663 oferty,
⇒ magazynier	655 ofert,
⇒ kierowca samochodu ciężarowego	618 ofert,
⇒ kasjer handlowy	514 ofert.

2.3. Szansa uzyskania oferty pracy według zawodów

Chcąc w pełniejszy sposób przedstawić popyt i podaż konkretnych zawodów wyliczono **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach** :

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

W tym celu zestawiono średnią liczbę ofert pracy w danym zawodzie ze średnim poziomem rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, przy czym:

- - **średnią miesięczną liczbę ofert pracy w zawodzie k w I półroczu** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

- **średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu I półrocza danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach informuje w jakim zawodzie istnieje największa możliwość znalezienia wolnego miejsca pracy. Wskaźnik równy „1” oznacza, że na każdą zarejestrowaną osobę bezrobotną w danym zawodzie przypada w przybliżeniu oferta pracy. Wskaźnik osiągający wartość powyżej „1” oznacza nadwyżkę ofert nad bezrobotnymi, natomiast wskaźnik poniżej 1 informuje o braku wolnych miejsc pracy w danym zawodzie. Im niższy wskaźnik tym mniejsza szansa znalezienia pracy.

Szansa uzyskania oferty pracy według elementarnych grup zawodów

Dla 64 grup elementarnych wskaźnik szansy uzyskania oferty był równy zero.

Biorąc pod uwagę grupy elementarne, najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano dla zawodów zaliczonych do następujących grup elementarnych:

⇒ (2633) filozofowie, historycy i politolodzy	0,0002;
⇒ (3142) technicy rolnictwa i pokrewni	0,0004;
⇒ (3123) mistrzowie produkcji w budownictwie	0,0006;
⇒ (3314) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	0,0006;
⇒ (3220) dietetycy i żywieniowcy	0,0010;
⇒ (3522) operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	0,0012;
⇒ (7537) kaletnicy, rymarze i pokrewni	0,0014;
⇒ (7314) ceramicy i pokrewni	0,0016.

Najwyższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano w grupach zawodów:

➤ (5242) demonstratorzy wyrobów	3,4166;
➤ (9213) robotnicy pomocniczy przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	3,1666;
➤ (4222) pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	1,2396;
➤ (3356) funkcjonariusze służby więziennej	1,0000;
➤ (3230) praktykujący niekonwencjonalnie lub komplementarne metody terapii	0,8125;
➤ (5312) asystenci nauczycieli	0,7536;
➤ (9411) pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0,7407;
➤ (5244) sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej	0,6565;
➤ (7215) takielarze i monterzy konstrukcji liniowych	0,5667;
➤ (3324) pośrednicy handlowi	0,5407;

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,I}^k$):

$W_{n,I}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według dużych zawodów

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w I półroczu 2011 r. według wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu *)
1	"333903"	Promotor marki (trendsetter)	47,0000
2	"712301"	Monter ociepleń budynków	36,0000
3	"961301"	Robotnik oczyszczania miasta	28,0000
4	"961303"	Zamiatacz	20,2500
5	"311606"	Technik zabezpieczeń przeciwkorozyjnych	15,0000
6	"441101"	Pomocnik biblioteczny	14,0000
7	"721204"	Spawacz metodą MAG	13,1333
8	"721206"	Spawacz metodą TIG	11,6667
9	"634002"	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin	10,0000
10	"741302"	Elektromonter linii napowietrznych niskich i średnich napięć	10,0000
11	"831104"	Maszynista pojazdu trakcyjnego	9,4286
12	"811106"	Operator ładowarki	8,5000
13	"721502"	Monter konstrukcji linowych stałych	8,3333
14	"335601"	Funkcjonariusz służby ochrony	8,0000
15	"413102"	Operator aplikacji komputerowych	8,0000

16	"711501"	Cieśla*	7,7750
17	"731304"	Szlifierz polerowacz wyrobów artystycznych	7,6667
18	"541309"	Pracownik ochrony fizycznej II stopnia	7,0000
19	"921403"	Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	7,0000
20	"522302"	Sprzedawca w branży mięsnej	6,7143
21	"341202"	Opiekun osoby starszej*	6,6667
22	"342202"	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	6,6667
23	"834202"	Operator maszyn drogowych	6,6250
24	"331104"	Pracownik obsługi produktów finansowych	6,5000
25	"342101"	Dżokej	6,5000
26	"811110"	Operator spycharki	6,3333
27	"143907"	Kierownik firmy sprzątajacej	6,0000
28	"813130"	Operator urządzeń granulujących	6,0000
29	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	6,0000
30	"821906"	Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	5,8462
31	"142004"	Kierownik supermarketu	5,7500
32	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	5,6923

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Zawody nadwyżkowe w województwie mazowieckim w I półroczu 2011 r. według wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego w systemie SYRIUSZ

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	0,0027
2	"331402"	Technik agrobiznesu*	0,0038
3	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	0,0049
4	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	0,0052
5	"331403"	Technik ekonomista*	0,0053
6	"314207"	Technik rolnik*	0,0054
7	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	0,0055
8	"343204"	Plastyk*	0,0071
9	"213205"	Inżynier rolnictwa	0,0074
10	"311504"	Technik mechanik*	0,0079
11	"311603"	Technik technologii chemicznej*	0,0097
12	"741204"	Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	0,0108
13	"242390"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	0,0112
14	"723390"	Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	0,0118
15	"312204"	Mistrz produkcji w przemyśle elektronicznym	0,0122

16	"723304"	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,0125
17	"235912"	Pedagog szkolny	0,0132
18	"722309"	Operator obrabiarek zespołowych	0,0139
19	"352203"	Technik telekomunikacji*	0,0149
20	"311924"	Technik technologii odzieży*	0,0150
21	"314411"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mięsne	0,0159
22	"933301"	Ładowacz	0,0159
23	"242224"	Specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	0,0161
24	"311918"	Technik poligraf*	0,0161
25	"242222"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0166
26	"753702"	Kaletnik*	0,0171
27	"325511"	Technik ochrony środowiska*	0,0172
28	"514207"	Technik usług kosmetycznych*	0,0172
29	"311103"	Technik analityk*	0,0175
30	"713101"	Malarz - tapeciarz*	0,0177
31	"723312"	Mechanik silników spalinowych	0,0182

PODSUMOWANIE

Spośród 239.555 bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca 2011 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego 186.825 osób (78,0% ogółu bezrobotnych) to poprzednio pracujący, a zawód wyuczony posiadało 191.443 bezrobotnych (79,9% ogółu bezrobotnych).

Zdecydowana większość bezrobotnych, to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia, o czym może świadczyć wysoki udział bezrobotnych posiadających wykształcenie niższe od średniego - 53,5% ogółu bezrobotnych (128.187 osób).

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: sprzedawca, ślusarz, technik prac biurowy, robotnik gospodarczy, robotnik budowlany czy technik ekonomista.

Wolne miejsca pracy wpływające do urzędów pracy przeznaczone były dla: robotników gospodarczych, techników prac biurowych oraz sprzedawców, czyli dla zawodów, które nie wymagają zbyt wysokich kwalifikacji.

Prace subsydiowane często nie powodują stałego zatrudnienia i liczba tych ofert może „zaciemniać” obraz lokalnego rynku pracy.

Zdecydowana większość zawodów, w których rejestrują się bezrobotni to zawody nadwyżkowe, w których występuje nadmiar pracowników.

Obserwacja struktury ofert zgłaszanych do urzędów pracy wydaje się jednak niewystarczająca. Pracodawcy często decydują się na rekrutację pracowników we własnym zakresie np. za pośrednictwem specjalistycznych firm zajmujących się doradztwem personalnym lub pośrednictwem pracy, bądź poprzez zamieszczenie oferty w prasie czy internecie.

Na rynku pracy występują także zawody, których przedstawiciele rzadko rejestrują się w urzędach pracy, a poszukują zatrudnienia na własną rękę, są to zwykle osoby posiadające wykształcenie lub specjalizacje, na które istnieje duży popyt na lokalnym rynku pracy.

Jednym z głównych problemów występujących na rynku pracy jest brak kwalifikacji pracowników, niedopasowanie do nowych technologii, brak kompetencji i trudności w dostosowywaniu się do zmian systemu produkcyjnego.

Zaproponowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki wymagają bardzo ostrożnej interpretacji. Analizując je, trudno jednoznacznie stwierdzić, które z zawodów są naprawdę deficytowe. Zastosowane mierniki nie zawsze przedstawiają rzeczywisty stan zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rynku pracy.

Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłosili wolne miejsca pracy, a nie zarejestrowały się w danym okresie osoby bezrobotne, wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w takiej grupie bądź zawodzie zostaje określony jako maksymalny.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w systemie SYRIUSZ wskaźnikach nie odzwierciedla rzeczywistych problemów rynku pracy i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Być może należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów w oparciu o elementarne grupy zawodów, co w założeniu wyeliminuje zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczy liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX, i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych, wskazując na grupy zawodów deficytowych.